

Årsberetning 2022

Dansk Ledningsejerforum (DLF)

Dansk Ledningsejerforum:

Er et fælles samarbejdsorgan for ledningsejere, der har til formål at fremme samarbejdet blandt ledningsejere, mellem ledningsejere og offentlige myndigheder og andre organisationer.

Fremmer brug af fælles retningslinjer og udøver oplysningsvirksomhed til gavn for ledningsejere og samfundet som helhed i forbindelse med etablering og drift af ledningsanlæg.

Dette samarbejdsorgan skal samtidig fungere som en kontaktmulighed for diverse eksterne samarbejdspartnere med henblik på behandling af forespørgsler mv.

Endvidere vurderer og kommenterer samarbejdsorganet på eget initiativ lovforslag, normer osv.

Medlemmer af Dansk Ledningsejerforum:

Medlemmerne er repræsenteret via deres brancheforeninger, bortset fra tdc net. Dansk Ledningsejerforum repræsenterer direkte og indirekte ca. 5.000 ledningsejere, der i runde tal fordeler sig således:

TDC NET:	Gasselskaber:	Fjernvarme-selskaber:	El-netselskaber:	Spildevands-selskaber:	Vandselskaber:	Antenneforeninger:	Fibernet-selskaber*
1	3	370	40	100	1850	2000	16

* Medlem af Fiberalliancen

Organisation

Dansk Ledningsejerforum består af et Fællesudvalg og to faggrupper:

- LER & DATA (tidligere Ledningsregistreringsudvalget)
- Forebyggelse af graveskader

I Fællesudvalget drøftes emner af overordnet karakter, og Fællesudvalget koordinerer og uddelegerer opgaver til faggrupperne. Faggrupperne kan også tage sager op på eget initiativ.

Fællesudvalget kommunikerer gennem egne organisationer og via Dansk Ledningsejerforum's hjemmeside, <https://www.dansk-ledningsejerforum.dk/>. På hjemmesiden findes oplysninger om foreningen samt materiale fra faggrupperne. Endvidere kan medlemmer af udvalg og faggrupper finde referater mv. på den begrænsede del af hjemmesiden.

Opdateret organisationsplan er indsat som bilag sidst i dette dokument. Her er endvidere vist hvilke eksterne arbejdsgrupper og udvalg, som Dansk Ledningsejerforum er repræsenteret i. Desuden er navne på repræsentanterne i Fællesudvalget anført.

Fællesudvalget

Fællesudvalget er det samlede udvalg i Dansk Ledningsejerforum (DLF), og der afholdes normalt 4 møder om året i dette forum. Her involverer udvalget sig direkte i enkelte emner/sager og uddelegerer andre sager til de relevante faggrupper. Der afholdes hvert andet år et seminar, hvor Dansk Ledningsejerforum tager aktuelle emner op til drøftelse mellem alle arbejdsgruppernes medlemmer.

I 2022 har der været afholdt 4 møder inkl. et strategiseminar i juni. Forebyggelse af graveskader var et hovedtema på strategiseminalet, hvor DI Byggeri var inviteret til en fælles drøftelse mulige indsatsområder. Drøftelsen mundede ud i følgende bruttoliste over mulige indsatsområder:

- Sikre et ensartet og landsdækkende undervisningstilbud – på relevante sprog – for maskinførere samt øvrige personer, der arbejder med gravearbejde ved ledningsnet. Undervisningstilbuddet kan bl.a. tage afsæt i BFA's branchevejledning om gravearbejde i nærheden af eksisterende ledningsnet
- Indføre en certificeringsordning for maskinførere samt øvrige personers gravearbejder ved ledningsnet, som kan indgå i entrepriseaftaler for gravearbejde i offentlige vejarealer. Det vil dog forudsætte et løbende tilsyn med overholdelse af certificeringskrav for at sikre lige konkurrencevilkår i branchen
- LER 2.0 vieweren skal være mere brugervenlig for entreprenørerne – og gerne understøttet af videovejledninger på relevante sprog (SDFI)
- SDFI's rådata for indberettede graveskader kan bidrage til at skabe mere viden om graveskader, hvorfor de opstår og evt. hvordan de kan forhindres
- SDFI og relevante brancheorganisationer skal arbejde målrettet for graveaktørernes overholdelse af lovkrav om forespørgsel i LER. Ifølge SDFI's graveskaderapport kan næsten 25% af alle graveskader tilskrives manglende indhentelse af ledningsoplysninger. Et krav om oplysning af LER-nummer (dokumentation) i graveansøgning kan være en del af løsningen

På strategiseminalet var der enighed om følgende fokus- og indsatsområder for DLF frem mod 2025:

- Indfasning af LER 2.0
- Forebyggelse af graveskader på forsyningsanlæg
- Vejmyndigheders standardvilkår for ledningsarbejder
- Ledningsret og gæsteprincippet
- Større hensyntagen til ledningsejere ved kommunal planlægning af anlægsbyggeri
- Datafrisættelse som enabler af den grønne omstilling
- Kvalificeret arbejdskraft til gennemførelse af den grønne omstilling
- Velfungerende samgravning – hvor det giver mening

FU har i løbet af 2022 drøftet en række sager, bl.a.:

- Klimatilpasning/kystsikring
Et stigende antal ledningsejere pålægges en bidragspligt til medfinansiering af kommunale kystbeskyttelsesprojekter. De enkelte kommuner har forskellige modeller for hvorledes de skruer betalingspakken sammen. En sag fra Solrød er endt med et lille gebyr som bidrag, som nogle medlemmer har valgt at betale. Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ophævet og hjemvist en afgørelse overfor Evida og Korsør Antenneselskab om en betydelig bidragspligt til kystbeskyttelsesprojekt ved Korsør i Slagelse kommune.

Klagenævnet har bl.a. lægt vægt på, at kommunen ikke i tilstrækkeligt omfang har afklaret, om forsyningsselskaberne er ejere af fast ejendom i projektområdet, og i bekræftende fald i hvilken grad forsyningsselskaberne som ejere af fast ejendom opnår en "beskyttelse eller anden fordel ved kystbeskyttelsesforanstaltningen" som er den grundlæggende forudsætning for en bidragspligt. DLF vil fortsat have emnet med på møderne, da det stigende antal kystsikringsprojekter kan medføre en større økonomisk byrde for udsatte for medlemmer.

- Dansk Fjernvarme, HOFOR, DANVA, Green Power Denmark m.fl. har i foråret været i dialog med Plan- og Boligstyrelsen, KL m.fl. om behov for at ændre planloven, så det sikres, at der tages hensyn til infrastruktur under jorden i planlægningsfaserne af nye anlæg mm. over jorden. Forskellige løsningsforslag er blevet drøftet, herunder udstilling af standardiseret LER-data på Plandata.dk's kortløsning. En videre drøftelse forventes at fortsætte i 2023 i regi af SDFI.
- Revision af vejledning om standardvilkår for gravearbejder i og over vej. Vejdirektoratet (VD) har nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på en revision af vejledning om standarder for gravearbejder i og over veje. Der er bl.a. behov for at revidere emner som samgravning og efteranmeldelse af gravearbejder i den eksisterende vejledning. Der har været afholdt flere møder i 2022 og arbejdet fortsætter et stykke ind i 2023. DLF deltager med 2 repræsentanter
- Revision af AAB Ledningsgrave. Vejdirektoratet (VD) har nedsat en ad-hoc arbejdsgruppe, hvor DLF er repræsenteret sammen med kommunale vejmyndigheder og DI Byggeri, der skal se på en revision af den nugældende AAB for Ledningsgrave fra 2019. Vejdirektoratet har sidst i oktober lanceret en ny AAB for Ledningsgrave, der indeholder en ny skitsetegning for retableringsmetode 2 (metode 2), som forudsætter tilbagefræsning af asfalt, og som vil få store økonomiske konsekvenser for en række ledningsejere og føre til en væsentlig forøgelse af CO₂-udledning for fremtidige ledningsarbejder. Den nye AAB er publiceret uden accept fra DLF og DI Byggeri. DLF og en række andre ledningsejerorganisationer har i et fællesbrev anmodet VD om at trække ændringen tilbage og lade de hidtidige regler været gældende, således at der kan gennemføres en ny saglig drøftelse og en formel høring og inddragelse af de berørte parter, ligesom det skal sikres, at de økonomiske og klimamæssige konsekvenser for samfundet og ledningsejere bliver kortlagt. DLF og DI Byggeri er i dialog med VD om en løsning som skal tilgodese ledningsejernes økonomi og klimamæssige hensyn.
- Høringer
 - DLF sendte i januar et høringssvar vedr. tre anlægslovsforslag - lov om ombygning af Aarhus H., forslag til lov om anlæg af en 3. Limfjordsforbindelse samt forslag til lov om udvikling af statsvejnettet forskellige steder i landet – hvor vi efterlyste estimerede omkostninger til ledningsflytninger. I høringssvaret opfordres myndighederne til at gå i forudgående dialog med relevante ledningsejere for i fællesskab at undgå unødvendige og bekostelige ledningsflytninger. Det blev påpeget, at lovforslagene kan give anledning til en økonomisk skævvridning, fordi ombygning og udvikling af vejnettet forskellige steder i landet tjener en regional interesse, men de lokale borgere/forbrugere kommer til at betale for omlægningen af ledningerne, da de anvender ledningsnettene.
 - DLF har i efteråret sendt et høringssvar til KEFMIN's forslag til en ny bekendtgørelse om Ledningsejerregistret.
- Gæsteprincippet

I 2022 er der faldet flere Højesteretsdomme om gæsteprincippet, som går i ledningsejernes retning. De nye domme skal navnlig læses i lyset af Højesterets tidligere dom i Vintapperrampesagen, hvor Højesterets flertal (3/2) fandt, at der gælder en formodning for, at gæsteprincippet ikke er fraveget, når der ikke er betalt erstatning til arealejer i forbindelse med pålæg af en privatretlig ledningsdeklaration. Højesteret sammenlignede den

vederlagsfrie tilladelse til ledningsejer med et gaveløfte og fandt, at ledningsejer i sådanne tilfælde har bevisbyrden for, at gæsteprincippet er fraveget. Med de nye Højesteretsdomme følger det, at bevisbyrden kan vende, når de faktiske omstændigheder ikke er, som i Vintapperrampesagen. Det er således arealejer, der må bevise, at gæsteprincippet ikke er fraveget i tilfælde, hvor der er betalt et vederlag for tilladelsen til at anbringe ledningen på arealet. Den nye retstilstand for ledningsejerne er beskrevet [her](#).

Nye deltagere i DLF

Jonas Hasselbalch Larsen er indtrådt som TDC NETs repræsentant i FU i stedet for Kresten Bladt, som er gået på pension.

Faggruppe for LER & DATA (tidligere Ledningsregistreringsudvalget)

[input fra faggruppen]

Faggruppe for forebyggelse af graveskader

Der arbejdes på kurser med Learnmark som underviser. Det er hensigten, at de skal holdes ude i virksomhederne: Der afholdes et prøvekursus i starten af 2023. Kurset er godkendt hos Learnmark og de første kurser bør afholdes i 1. kvartal 2023.

No-Dig ordningen

DLF er repræsenteret i No-Dig ordningen v/Bjarne Munthe.

No-Dig ordningen er en kontrolordning under Dansk Byggeri for styret underboringer. Kontrolordningen skal sikre at de udførende til hver en tid opfylder de standardbetingelser og procedurer som er opstillet i kontrolordningen. Ud over DLF har en række andre forsyningsvirksomheder repræsentanter i kontrolordningen.

Borefirmaerne har i dag en digital borerapport, som ca. halvdelen af de tilsluttede firmaer anvender. Man har anvendt den et stykke tid og har i den periode konstateret uhensigtsmæssigheder, som alle er enige om bør rettes for at rapporten fungerer.

JUC Netværk om gravearbejder & Ledningsskader

DLF er repræsenteret v/Christian Berg. Deltagerne i netværksgruppen er primært ledningsejere, entreprenører, SDFI, rådgivende ingeniører og ledningsadvokater.

Der afholdes 4 årlige møder i netværksgruppen. På møderne drøftes bl.a. aktuelle domme og afgørelser omkring gæsteprincippet, ledningsdeklarationer, ansvar for graveskader og afgørelser, LER 2.0 mv.

Medlemskabet giver DLF mulighed for at opbygge et stærkt netværk til de øvrige brancheaktører.

<https://juc.dk/produkter/netvaerk-i-gravearbejder-og-ledningsskader>

GeoDanmark

DLF er repræsenteret i GeoDanmark v/Jette Kristensen, Andel, hvor hun er medlem af specifikationsforum og deltager i 4-7 møder årligt <https://www.geodanmark.dk/om-geodanmark/organisation/spec-forum/#1667464796640-65413a3b-f040>. GeoForum-medlemskabet giver dels adgang til det bedste netværk, der findes for GIS-folk. Desuden er det også et politisk forum, der varetager ledningsejernes interesser i forhold til frikøbte GIS-data - som alle forsyningselskaber kan have glæde af.